RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: 0000427551
Onderwerp: Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027

Datum raadsvergadering: *Invullen door de griffie*
Agendapunt: *Invullen door de griffie*

Portefeuillehouder: A.M. Groot
Programma begroting: Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Publiekssamenvatting

Het Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027 (PSWR) komt in plaatst van het Gemeentelijke Riolering Plan (GRP) van de voormalige gemeente Heerhugowaard en de voormalige gemeente Langedijk. Het sluit aan bij brede maatschappelijke thema's, doelen en ambities van de Omgevingsvisie en legt de water- en riooltaken en de bekostiging hiervan vast, wat de wettelijk vereiste inhoud is.

Het programma beschrijft hoe de gemeente Dijk en Waard in deze periode invulling geeft aan de wettelijke zorgplichten voor de riolering en daarbij anticipeert op de gevolgen van klimaatverandering. De gemeente Dijk en Waard zet in op het in stand houden en verbeteren van de bestaande riolering. Hierbij houdt de gemeente Dijk en Waard rekening met de gevolgen van de nieuwe woningbouwopgave, de verwachte klimaatverandering en lozingen vanuit de riolering op oppervlaktewater, zodat ook in de toekomst een veilige en gezonde leefomgeving voor mens en natuur gewaarborgd blijft. Daarnaast benut de gemeente Dijk en Waard hierbij kansen om vanuit riolering bij te dragen aan de energietransitie, circulaire economie, versterking van de biodiversiteit en duurzaamheid. Van inwoners verwacht de gemeente Dijk en Waard dat zij het riool alleen gebruiken waarvoor het is bedoeld en dat zij hun riolering op eigen terrein in goede staat onderhouden.
Door risicogestuurd beheer van riolering kan de stijging van de rioolheffing worden beperkt terwijl uitvoering van rioleringswerkzaamheden ook op lange termijn kostendekkend blijven.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:
1. Het Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027 vast te stellen;
2. De kredieten voor het investeringsprogramma 2022-2027 te voteren.

Inleiding

Gemeenten zijn volgens de Wet milieubeheer (artikel 4.22) verplicht een geldig, door de gemeenteraad vastgesteld, Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) te hebben. Deze verplichting komt te vervallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting 1 juli 2023). Onder de nieuwe Omgevingswet is het mogelijk om programma's op te stellen, o.a. voor het water en riolering.
Naast (zorg)plichten geeft water ook kansen, uitdagingen en randvoorwaarden voor de ruimtelijke inrichting. Deze zijn ook in het PSWR opgenomen.
De zorg voor het beschermen van de volksgezondheid is wettelijk vastgelegd. Gemeenten hebben drie zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet:

- De zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- De zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (regenwater, hagel, sneeuw en dergelijke);
- De zorgplicht voor het grondwater.

In het PSWR werkt de gemeente de doelen en ambities vanuit de Omgevingsvisie uit en legt de water- en riooltaken en de bekostiging hiervan vast.

Beoogd effect

Met dit PSWR geeft de gemeente Dijk en Waard invulling aan de wettelijke verplichting om een GRP op te stellen. Ze vult haar waterzorgplichten in en ze draagt bij aan de bescherming van de volksgezondheid en het milieu, evenals het tegengaan van wateroverlast.
In het PSWR zijn de noodzakelijke maatregelen (onderzoek, vervangingen en verbetermaatregelen) en de organisatie van het rioolbeheer opgenomen om de rioleringszorg op doelmatige wijze uit te voeren.
Met het PSWR blijft de gemeente ervoor zorgen dat zij het stedelijk afvalwater en het hemelwater inzamelt en afvoert en dat nadelige gevolgen van grondwaterstanden in openbaar gebied in relatie tot het gebruik daarvan zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt.
In het PSWR is rekening gehouden met klimaatveranderingen en opgave uit de Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Kader

Wet milieubeheer en Waterwet.
Gemeenten hebben wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater(vuilwater), hemelwater en grondwater. Deze zorgplichten zijn opgenomen in de Wet milieubeheer en de Waterwet. In dat kader is de gemeente verplicht telkens voor een daarbij vast te stellen periode een GRP op te stellen. De gemeente geeft in het GRP aan welke doelstellingen zij nastreeft en welke voorzieningen, (zoals riolering en drainage) er in de gemeente aanwezig (moeten) zijn om aan de zorgplichten te kunnen voldoen. Er moet ook in staan hoe deze voorzieningen functioneren, hoe deze voorzieningen worden beheerd en hoe dit wordt bekostigd.
Bij de opstelling van het GRP moeten de waterbeheerders Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) worden betrokken. Zij hebben hierin een wettelijke adviesrol.

Omgevingswet
Na het van kracht worden van de Omgevingswet, uitgesteld tot 1 juli 2023, is het GRP niet langer een wettelijk verplichte planvorm, maar kunnen elementen hiervan opgaan in respectievelijk de omgevingsvisie, -plan en -programma.

Samenwerking Waterketen Regio Alkmaar 2021-2030
In deze overeenkomsten is de voortzetting van de samenwerking van de voormalige gemeente Heerhugowaard en de voormalige gemeente Langedijk met de gemeenten in de regio Alkmaar,

het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en het drinkwaterbedrijf PWN uitgewerkt. Met deze samenwerking willen de deelnemende partijen de kwaliteit van het beheer verder verbeteren, kostenstijging zoveel mogelijk beperken en bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit, klimaatadaptatie, energietransitie en een circulaire economie. Een van de afspraken is om het GRP gezamenlijk in de regio op te stellen.

Adaptatiestrategie Deltaplan Ruimtelijke Klimaatadaptatie
De gemeenteraden van de voormalige gemeente Heerhugowaard en de voormalige gemeente Langedijk hebben in juni 2021 Klimaatadaptatiestrategie vastgesteld. Het klimaat verandert, hierdoor is de gemeente kwetsbaarder voor zaken als hittestress, wateroverlast, droogte en overstroming. Door nu maatregelen te nemen bij gebiedsontwikkelingen en wijkvervangingen bereiden we ons hier goed op voor. We benutten klimaatadaptatie actief om waarde toe te voegen aan onze stedelijke leefomgeving.

Uitvoeringsovereenkomst Klimaatrobuuste Polder Heerhugowaard
De gemeenteraad van de voormalige gemeente Heerhugowaard is 24 november 2021 via de raadsinformatiebrief (Bij21-0886) geïnformeerd over de uitvoeringsovereenkomst met HHNK over een “Klimaatrobuuste polder Heerhugowaard”. Door samen te werken met HHNK kan de ontwikkeling van het Stationsgebied tegelijk worden aangrepen om een bijdrage te leveren aan het klimaatrobuust maken van de polder Heerhugowaard.
Een deel van de investeringskosten voor dat project, € 3.200.000 wordt uit het PSWR gefinancierd. Effecten daarvan worden verwerkt in het riooltarief en het kostendekkingsplan.

Motivering per besluitpunt

1. Het Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027 vast te stellen

a. Het programma is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke eisen. Het programma maakt duidelijk hoe in de periode van 2022 t/m 2027 invulling wordt gegeven aan de wettelijke zorgplichten voor het inzamelen en afvoeren van het stedelijke afvalwater en hemelwater, alsmede het nemen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand te voorkomen of te beperken.
b. Het programma is samen met de samenwerkende gemeenten in de regio Alkmaar en het hoogheemraadschap opgesteld. Het gemeenschappelijk deel beschrijft de visie, ambities en strategieën. Het gemeentespecifieke deel beschrijft de evaluatie, de huidige situatie en de benodigde middelen. Het uitvoeringsprogramma is een combinatie van de gezamenlijke en gemeentespecifieke activiteiten.
c. In het programma zijn de kosten voor uitvoeren van de gemeentelijke watertaken en de investeringsuitgaven in riolering alsook voor klimaatadaptatie meegenomen. Het betreft kosten die ten laste gebracht mogen worden van het taakveld riolering.
d. Het programma sluit aan op de komende Omgevingswet en bevat bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan.
e. Het voorgestelde beleid is toekomstgericht en klimaatproof. In dit PSWR is veel aandacht voor de klimaatadaptatie en voor de doelen die het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie aan ons stelt om in 2050 een klimaatadaptief ingerichte gemeente te zijn.

2. De kredieten voor het investeringsprogramma 2022-2027 te voteren.

Ten behoeve van de drie zorgplichten is het van belang dat het functioneren van het stelsel in stand gehouden wordt. Daarvoor zijn de noodzakelijke vervangingen ingepland van de gemalen, het riolering en de drainage. De optimaal afvoercapaciteit van het water- en rioleringssystemen

wordt gerealiseerd door de realisatie van de benodigde verbeteringsmaatregelen, zoals in het Stationsgebied financieel bijdragen aan de realisatie van de Klimaatrobuuste Polder Heerhugowaard. Rioleringswerken in de uitbreidingsplannen worden toegerekend aan de rioolheffing.

Kanttekeningen en risico's

Met het slijten van de bestaande riolering neemt de vervangingsopgave als gevolg van de leeftijdsopbouw toe. Zo zal in theorie de piek in rioolaanleg uit de jaren 60 en 70 de komende dertig jaar tot een vervangingspiek leiden (uitgaande van een gemiddelde levensduur van 60-90 jaar). Om beter te kunnen beoordelen of een riool aan vervanging toe is, inspecteren we de staat van het rioleringssysteem. Met deze inspectieresultaten zijn we beter in staat om een afweging te maken tussen het wel of niet vervangen/verbeteren van een riool.

Alternatieven

OP grond van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer stelt de gemeenteraad een gemeentelijke riolering vast. Hoe de gemeente haar watertaken uitvoert of denkt uit te voeren staat in het GRP beschreven. Indien de gemeenteraad geen PSWR vaststelt, voldoet de gemeente niet aan haar wettelijke plicht.
Als de rente in de toekomst gaat stijgen is het activeren van investeringen fors ongunstiger dan nu te sparen. De rente op geactiveerde investeringen zal immers meestijgen, waardoor de rentelasten toenemen. Deze lastenverhoging komt ten laste van de rioolheffing.

Samenwerking en participatie

De zes gemeenten binnen de samenwerkingsregio Alkmaar (Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard, Uitgeest, Castricum en Heiloo), het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en PWN Drinkwaterbedrijf Noord-Holland werken intensief samen op het gebied van stedelijk waterbeheer. Binnen deze samenwerking geven ze het rioleringsbeleid gezamenlijk vorm.
In het Convenant Samenwerking Waterketen Regio Alkmaar (2021-2030) is als doelstelling opgenomen om het beheer van de afvalwaterketen uit te voeren tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Heeft het voorstel financiële gevolgen?

De kosten voor riolering zijn kostendekkend en hebben geen consequentie voor de gemeentelijke jaarbegroting. In het kostendekkingsplan van het PSWR is aangegeven wat de benodigde rioolbelasting is voor bekostiging van in het programma genoemde werkzaamheden.
Het rioolbelastingtarief wordt jaarlijks in de verordening rioolheffing vastgesteld, voor het jaar 2023 in de Raad van 20-12-2022.
In het vorige GRP was een jaarlijkse stijging van de rioolheffing voorzien van 4.1% in de voormalige gemeente Heerhugowaard en 6.3% in de voormalige gemeente Langedijk, om het product riolering ook op langere termijn kostendekkend uit te kunnen voeren. Dit jaarlijkse stijgingspercentage kan in de periode 2022-2027 met 2% worden verlaagd, behoudens inflatiecorrectie. In werkelijkheid kan, zoals het afgelopen jaar het geval was, de inflatie aanzienlijk hoog zijn zodat ondanks de voorgenomen jaarlijkse daling, het tarief toch stijgt.

Ontwikkeling van het riootarief

Tarief	2019	indexering	tarief stijging	2020	indexering	tarief stijging	2021	t.o.v. gemiddeld	2022 geharmoniseerd	indexering	tarief daling	2023
Heerhugowaard	€ 179,89	2,7%	4,1%	€ 192,12	3,1%	4,1%	€ 205,91	27%	-			-
Langedijk	€ 326,16	0	6,3%	€ 346,56	0,0%	6,3%	€ 368,28	-29%	-			-
Dijk en Waard								-9%	€ 261,97	11%	-2%	**€ 285,55**

Om de werkzaamheden uit te voeren zoals in dit programma is voorgenomen, is uitbreiding van formatie van het team riolering met 2,10 fte nodig. Kosten zijn ingerekend in het kostendekkingsplan.

Communicatie

Na vaststelling wordt het PSWR met raadsvoorstel en -besluit verzonden aan het HHNK. Ook wordt de vaststelling op de voorgeschreven wijze gepubliceerd.

Uitvoering

Het PSWR geeft op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke zorgplichten riolering weer. Het is basis voor de jaarlijks door de raad vast te stellen rioolheffing en begroting riolering.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

Zaak nr. 0000427551- Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027

Bijlagen ter informatie

RAADSBESLUIT

Onderwerp:	Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027
Zaaknummer:	0000427551
Raadsvergadering:	*Invullen door de griffie*
Agendapunt:	*Invullen door de griffie*

De raad van de gemeente Dijk en Waard;

gelet op
De Wet milieubeheer, art. 4.22 met betrekking tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

besluit:
1. Het Programma Stedelijk water en Riolering gemeente Dijk en Waard 2022-2027 vast te stellen;
2. De kredieten voor het investeringsprogramma 2022-2027 te voteren.

Vastgesteld in de openbare vergadering van *datum invullen door de griffie*

De griffier, De voorzitter,